

Učební lekce

Kritérium 1

Témata globálního rozvojového vzdělávání jsou součástí života školy

Indikátor

Popsána 1 učební lekce k tématům GRV

TABULKA PŘÍPRAVY UČEBNÍ JEDNOTKY (LEKCE)	
Název učební jednotky	(Ne)demokracie a umění
Stručná anotace učební jednotky	Učební jednotka je rozdělena do 3 vyučovacích hodin. V první části se žáci seznámí s politickou situací v Bělorusku a zhodnotí dodržování základních lidských práv a svobod v této zemi. Zároveň mohou žáci pozorovat způsoby, jakými se obyvatelé – především umělci, snaží proti režimu bojovat. V druhé části s žáky podrobněji diskutujeme o umění jako formě protestu (ať v Bělorusku, u nás nebo ve světě). Žáci se seznámí s konkrétními díly českých i zahraničních umělců. V poslední části žáci tvoří vlastní „protestní díla“ a následně je prezentují spolužákům.
Časový rozsah učební jednotky	3x 45 minut
Nutné předpoklady	Žáci byli v předchozích hodinách seznámeni se základními informacemi o politologii, o státu a jeho znacích a funkcích, o nabití a pozbytí státního občanství. Především ale s formami vlády a typy států.
Věk žáků	17-18 let (3. ročník SŠ)

Zařazená průřezová témata	OSV – kreativita, komunikace, řešení problémů, postoje a etika, VDO – politický život, demokracie EMV – podmínky života MDV – sdělení a realita, mediální sdělení, vnímání autora, tvorba sdělení
Vyučovací obor (y)	Základy společenských věd, politologie, občanská výchova, výtvarná výchova
Cíle jednotlivých průřezových témat (DOV) a vyučovacích oborů (OVO), které chci v dané učební jednotce naplnit	Podněcuje aktivitu a tvořivost. Vede k angažovanosti v řešení problémů kolem nás. Seznamuje s aktuální politickou situací v Bělorusku. Seznamuje s různými žánry moderního a politicky angažovaného umění.
Cíle učební jednotky	Žáci dokáží popsat, proč má umění sílu jako prostředek pro změnu. Žáci vysvětlí, jaký význam má v demokratických režimech svoboda projevu. Žák je schopen pojmenovat lidská práva a definovat svobodnou společnost. Žáci si vyzkoušejí, jaké je otevřeně vystupovat sám za sebe. Žák vytvoří vlastní umělecké dílo a odprezentuje ho spolužákům.
Hodnocení	Zakroužkovaná práva a svobody (v prac. listu), která jsou v Bělorusku porušována Reflexe. Vlastní díla žáků.
Popis učební jednotky, obsahující použité metody a reflexi směřující ke všem zformulovaným cílům	1. Část – Politická situace v Bělorusku První vyučovací hodinu začneme brainstormingem na téma Bělorusko. Žáci se snaží vyjmenovat co nejvíce věcí, které je k této zemi napadají. Pokud žákům začínají docházet nápady, případně nezmiňují věci, které potřebujeme, začneme žákům dávat návodné otázky. Např. Kde se nachází, jak je to od nás daleko? Jaká je tamní forma vlády? Kdo je hlavou státu, jak dlouho? Proč tak dlouho? Jaké názory a myšlenková hnutí Bělorusko podporuje? Následně žákům pustíme film Made in by od JSNS. Během filmu žáci pracují se zjednodušenou Všeobecnou deklarací lidských práv a svobod – hledají, jaká práva a svobody jsou, na základě dokumentu, v Bělorusku porušována a kroužkují je. Film nepouštím celý, abychom se vešli do časové dotace klasické vyučovací hodiny. Film tedy stopnu cca 15 minut před koncem hodiny. Žáci výsledky svého pozorování nejprve sdílí ve dvojicích. Poté s celou třídou jmenujeme svobody a práva, která jsou na základě filmu, jednoznačně porušována. Následně s žáky hledáme taková práva a svobody, které by mohly být v Bělorusku porušovány, ale nebyly přímo zmíněné ve filmu. V posledních 5 minutách se s žáky zaměříme na sdílení/reflexi. Původně jsem chtěla žákům klást otázky a nechat je odpovídat, ale nikomu se mluvit nechtělo, tak žáci odpovídali pomocí škály. Položila jsem tedy otázku či řekla určité tvrzení např. Kdo si myslí, že by se něco takového mohlo stát i u nás?; Jsem rád/a, že žiji v demokratické společnosti; Kdybych měl/a pocit, že je ohrožována demokracie v naší zemi, něco bych pro to udělal/a, ... Žáci odpovídali pomocí škály. Ruka položená na lavici znamenala určitě ne, čím výš žáci ruku umístili, tím víc s daným výrokem souhlasili.

	<p>2. část – Umění jako forma protestu</p> <p>Na začátku hodiny jsme hledali odpověď na otázku, jak se dá vyjádřit nesouhlas s nějakou kauzou či situací, jako tou, co byla v Bělorusku. Odpověď, ke které jsem chtěla žáky nasměrovat, byla umění (ale i všechny ostatní nápady jsme zapisovali na tabuli). Žákům jsem připomněla, že odpověď, kterou hledáme mohli vidět minulou hodinu ve filmu. Když jsme se s žáky shodli na tom, že umění hraje ve vyjádření názoru/nesouhlasu významnou roli, zeptala jsem se žáků, zda znají nějakého umělce, který prostřednictvím svých děl vyjadřuje svůj názor/nesouhlas.</p> <p>Poté, co žáci několik takových umělců vyjmenovali (převážně se jednalo o herce a zpěváky).</p> <p>Následně jsme si s žáky promítali v prezentaci jednotlivá díla (viz. příloha), žáci vždy dostali krátký čas na rozmyšlenou a následně jsme se bavili o tom, co by dané dílo mohlo znamenat, jak na ně působí.</p> <p>Když jsme vyčerpali nápady, krátce jsem žákům o díle povyprávěla. Aby nemluvalo jen pár žáků, kteří jsou vždy aktivní, dostal na začátku aktivity každý dvě kartičky z barevného papíru, které musel uplatnit tím, že se buď na něco zeptal, nebo posílal svůj názor. Vyjádřit názor/zeptat se druhého na jeho názor, šlo pouze výměnou za uplatnění kartičky. Když žákovi došly kartičky, poslouchal ostatní.</p> <p>Na závěr v posledních dvou minutách žáci podíleli sousedovi, které dílo je zaujalo nejvíce a proč.</p> <p>3. část – Tvorba vlastních děl</p> <p>V poslední části této vyučovací jednotky tvořili žáci vlastní „protestní díla“. Žáci měli naprosto volnou ruku s výběrem tématu i jeho zpracováním. Objevila se témata jako např. testování kosmetiky na zvířatech, my body my choice, stejnopohlavní manželství, ochrana klimatu a další.</p> <p>Posledních 10 minut hodiny jsme si nechali na prezentaci.</p> <p>Třída se rozdělí na 2 poloviny. První polovina udělá kruh, zády k sobě. Ke každému z nich se poté rozdělí druhá polovina třídy. Vzniknou nám tak dva kruhy. Vnitřní a vnější. (Ideální je sudý počet žáků, pokud je počet lichý, zapojí se i vyučující) Přičemž vždy stojí dva žáci čelem k sobě.</p> <p>Žáci si navzájem představí svá díla. Následně kruhy libovolně pohybujeme, abychom vyměnili partnery. Např. vnější kruh se pootočí o 3 lidi vlevo, vnitřní kruh se pootočí o 6 lidí vpravo apod.</p>
Seznam příloh	<p>Příloha A – Odkaz na film</p> <p>Příloha B – Zjednodušená Všeobecná deklarace lidských práv a svobod</p> <p>Příloha C – Umělecká díla, o kterých jsme s žáky diskutovali</p> <p>Příloha D – Ukázka prací žáků</p> <p>Příloha E – Seznam použitých zdrojů</p>
Autor lekce, škola	Mgr. Jitka Hloušková, EOA Děčín

ZÁVĚREČNÁ SEBEREFLEXE UČITELE
(následuje po odučení učební jednotky)

Co se mi osvědčilo během vyučování (Co fungovalo, mělo úspěch, z čeho jsem měl/a radost)	Velmi mile mě překvapilo, jak moc žáky zaujala prostřední část vyučovací jednotky. Žáky jednotlivá díla zaujala natolik, že jsme společně poté dohledávali ještě další díla daných autorů. Nejvíce překvapivá pro mě byla reakce žáků na dílo Dog carpets od Ondřeje Brodyho, kdy se po skončení hodiny skupinka žáků rozhodla pana Brodyho konfrontovat zprávou přes sociální média.
S jakými obtížemi jsem se během vyučování setkal/a.	Největší problém jsem během výuky měla s rozmluením žáků. Žáci se styděli/báli otevřeně sdílet své názory. Proto jsem volila takové reflektivní metody, které úplně nevyžadovaly mluvený projev žáků.
Co bych příště udělal/a jinak (jak bych upravil/a tuto přípravu).	Tuto jednotku jsem průběžně upravovala již „za pochodu“ jednalo se většinou o drobné úpravy. Největší změnou byla již zmíněná reflexe pomocí ukázaní škály. V této finální podobě (viz. výše) však vyučovací jednotka fungovala.

Přílohy

Příloha A – odkaz na film Made in by od JSNS

<https://www.jsns.cz/lekce/15689-made-in-by>

Příloha B – Zjednodušená Všeobecná deklarace lidských práv a svobod

VŠEOBECNÁ DEKLARACE LIDSKÝCH PRÁV

Zjednodušené znění všech článků

1. Všichni lidé rodí se svobodní a sobě rovni co do důstojnosti a práv.
2. Každý má všechna práva a všechny svobody, bez jakéhokoli rozlišování, zejména podle rasy, barvy, pohlaví, jazyka, náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národnostního nebo sociálního původu, majetku, rodu nebo jiného postavení.
3. Každý má právo na život, svobodu a osobní bezpečnost.
4. Nikdo nesmí být držen v otroctví nebo nevolnictví; všechny formy otroctví a obchodu s otroky jsou zakázány.
5. Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.
6. Každý má právo, aby byla všude uznávána jeho právní osobnost/subjektivita.
7. Všichni jsou si před zákonem rovni a mají právo na stejnou ochranu zákona bez jakéhokoli rozlišování.
8. Každý má právo, aby mu příslušné vnitrostátní soudy poskytly účinnou ochranu.
9. Nikdo nesmí být svévolně zatčen, držen ve vazbě nebo vyhoštěn do vyhnanství.
10. Právo na spravedlivý a veřejný soudní proces.
11. Právo na to být považován za nevinného, dokud není soudem prokázána vina.
12. Nikdo nesmí být vystaven svévolnému zasahování do soukromého života, do rodiny, domova nebo korespondence ani útokům na svou čest a pověst.
13. Právo volně se pohybovat a svobodně si volit bydliště uvnitř státu. Každý má právo opustit kteroukoli zemi, i svou vlastní, a vrátit se do své země.
14. Právo vyhledat si před pronásledováním útočiště v jiných zemích a požívat tam azylu.
15. Právo na státní příslušnost. Nikdo nesmí být svévolně zbaven své státní příslušnosti ani práva svou státní příslušnost změnit.
16. Právo na svobodný vstup do manželství a na založení rodiny.
17. Právo vlastnit majetek, kterého nikdo nemůže být svévolně zbaven.
18. Právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství.
19. Právo na svobodu přesvědčení a projevu; toto právo zahrnuje právo vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky jakýmkoli prostředky a bez ohledu na hranice.
20. Každému je zaručena svoboda pokojného shromažďování a sdružování.
21. Právo účastnit se vlády své země a právo účastnit se svobodných voleb.
22. Každý člen společnosti má právo na sociální zabezpečení a nárok na to, aby mu byla zajištěna hospodářská, sociální a kulturní práva.
23. Právo na práci za uspokojivých životních podmínek a právo zakládat odbory.
24. Každý má právo na odpočinek a na zotavení, zejména také na rozumné vymezení pracovních hodin a na pravidelnou placenou dovolenou.
25. Každý má právo na takovou životní úroveň, která by byla s to zajistit zdraví a důstojný život jeho i jeho rodiny. Mateřství a dětství mají nárok na zvláštní péči a pomoc.
26. Každý má právo na vzdělání. Vzdělání necht' je bezplatné, alespoň v počátečních a základních stupních. Vzdělání má směřovat k rozvoji osobnosti, k posílení porozumění ve společnosti a k účt' k lidským právům.
27. Každý má právo účastnit se kulturního života společnosti, užívat plodů umění a vědeckého pokroku. Každý má právo na ochranu morálních a materiálních zájmů, které vyplývají z jeho vědecké, literární nebo umělecké tvorby (např. autorská práva).
28. Každý má právo na to, aby vládli takový sociální a mezinárodní řád, ve kterém by práva a svobody stanovené v této deklaraci byly plně uplatněny.
29. Každý má povinnosti vůči společnosti. Každý je při výkonu svých práv a svobod podroben jen zákonem stanoveným omezením za účelem zajistit uznání a zachování práv a svobod ostatních.
30. Nic v této deklaraci nemůže být vykládáno, jako by dávalo komukoli jakékoli právo vyvíjet činnost nebo dopouštět se činů, které by směřovaly k potlačení některého z práv nebo některé ze svobod v této deklaraci uvedených.

Zdroj: lidskaprava.cz

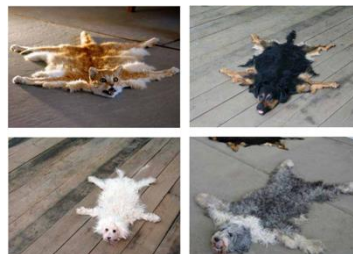
Příloha C – Umělecká díla, o kterých jsme s žáky diskutovali

Obrázek 5 - David černý, Gesto

Obrázek 4 - Pussy Riot, Punková modlitba

Obrázek 1 - Ondřej Brody, Dog carpets

Obrázek 3 - Ztohoven, Rudé trenýrky

Obrázek 2 - Ztohoven, Rudé trenýrky 2

Obrázek 6 - Pálení Rudých trenýrek

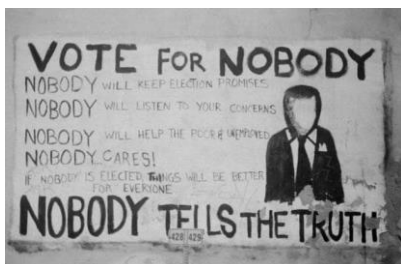
Obrázek 7 - Dimitri Vrabel

Obrázek 9 - (R)evolution

Obrázek 8 - Autor neznámý

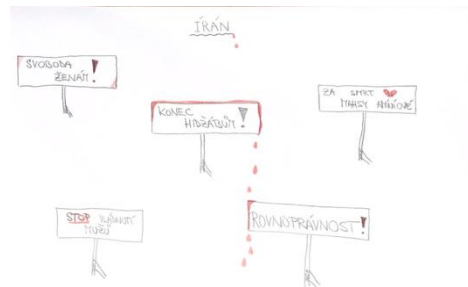
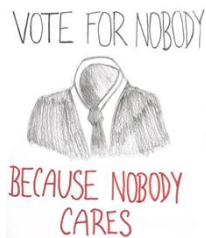
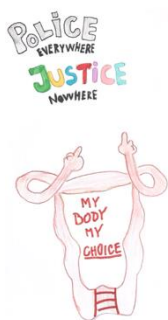
Obrázek 11 - Vote for nobody

Obrázek 10 - Banksy

Příloha D – Ukázka prací žáků

Autoři vybraných prací jsou žáci ze tříd 3.A a 3.S.

Příloha E – Seznam použitých zdrojů

BRODY, Ondřej. *Obr. 2: Dog carpets* [online]. [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: http://www.slashseconds.org/issues/003/002/articles/brodypaetau/en_img_1732.jpg

ČERNÝ, David. *Obr. 1: Gesto* [online]. [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: https://ct24.ceskatelevize.cz/sites/default/files/styles/size_1180/public/images/1108192-514726.jpg?itok=MBanRTEU

Jeden svět na školách: Made in by. JSNS.cz [online]. [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: <https://www.jsns.cz/lekce/15689-made-in-by>

Lidská práva [online]. [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: <http://www.lidskaprava.cz>
Obr. 3: Zhotoven - rudé trenky [online]. [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: https://d15-a.sdn.cz/d_15/c_img_F_G/ZsuY7h.jpeg

Obr. 3: Pálení rudých trenek [online]. [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.irozhlas.cz%2Fzpravy-domov%2Fpaleni-rudych-trenek-milos-zeman-prazsky-hrad-inspekce-zivotniho-prostredi_1810031345_ako&psig=AOvVaw2nK-ufn1H7bxMO1TAR5Slw&ust=1672577211684000&source=images&cd=vfe&ved=0CA0QjRqFwoTCOD8lufxowCFQAAAAAAdAAAAABAP

Obr. 4: Zhotoven - rudé trenky [online]. [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: <https://echo24.cz/img/55fde4b8e4b07ef2b94035d1/1770/921?sig=0Zl5yiWOpeejBP-Yc0D-ptbMDAc8oVTKRqEHJRUre2s>

Obr. 7: Banksy [online]. [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQ8f52jqyDAFBPFyNEQ0n5fMIDkPDFXr7R_HwX_LwRU2q&s

Obr. 8 [online]. [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQ8f52jqyDAFBPFyNEQ0n5fMIDkPDFXr7R_HwX_LwRU2q&s

Obr. 9 [online]. [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: <https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRn9c6SDZl8sLGIhcFAtK0RHd3ia-WRdo2GRcmxylQep8P-H9cJ>

Obr. 10: (R)evolution [online]. [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: <https://thumbs.dreamstime.com/z/putin-revolution-graffiti-wall-president-cuts-letter-off-word-revolution-scissors-108221971.jpg>

Obr. 11: Dimitri Vrubel [online]. [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: <https://www.iheartberlin.de/wp-content/uploads/2018/01/BruderKuss-Mural.jpg>

RIOT, Pussy. *Obr. 6: Punková modlitba* [online]. [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: https://image.pmgstatic.com/cache/resized/w936/files/images/film/photos/158/181/158181054_37d29d.jpg